

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштан-
ском упутом непосредно ад-
министрацији „Глас Црногорца“
на Цетиње, или отплатити на
на пошту на коју драго пошту;
а коме је наручије, може се
претплатити код г. *Петра Рама-*
дановића, К. Ц. агента у Котор.
Довиен се шаљу уредништву.
Рукописи се не враћају.

За огласе шаље се: за сваку
ријеч или за број од пет црева-
на по три новчића на прилику,
а на сваки дан по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Његово Височанство Госпо-
дар са пратњом дошао је синоћ с
Ријеке у своју престоницу.

— Његову Преузвишеност г.
Февзи-пашу, царско-отоманског из-
ванредног посланика и оцумоћеног
министра при нашем Двору, снашла
је велика жалост услед смрти њего-
вог оца Ариф-паше, генерал-губер-
нера у Мосулу.

— Г. Серкиз ефендија, царско-
отомански консул у Оцињу, пре-
мјештен је у истом чину у Крагу-
јевац.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 4 децембра.

Адмирал Каневаро, италијански
министар иностранијех дјела, изгов-
орио је у камари врло значајну бе-
сједу, поводом предложенога зајма
од милиона лира на привремену
управу острва Крита, који је зајам
био усвојен са 160 против 45 гла-
сова. Министар је казао да се ту
тиче „подржавања италијанских ин-
тереса на средоземном мору.“ Из
његове бесједи види се, да одговара
говорницима из опозиције. Он је
изјавио, да рјешење критског питања,
што су четири велесиле постигле, не
треба сматрати као дипломатску по-
бједу једине Русије. То је побједа
цивилизације, коју представљају на
Криту све четири велике државе,
које дјелују у потпуном сагласју
између себе, без икакве себичности, и
са искључењем сваке задње мисли са
стране ма које од њих. Истина је,
кандидатуру Краљевина Ђорђа пред-
ложила је Русија, али су је искрено
подржале остале три државе, које
фактички учествују у рјешењу бу-

дуће судбине Крита. Италија, Фран-
цуска и Инглеска признале су ову
кандидатуру као најједноставнију,
јер одговара жељи критских Хриш-
ћана. Дјелујући заједно са Русијом,
Француском и Инглеском, Италија
није учинила ништа, што се не слаже
са њеним положајем као учеснице
у тројном савезу. Ако Њемачка и
Аустрија нијесу следовиле њезиноме
примеру, то зависи од *особитијех*
интереса двију поменутијех држава,
који интереси не дјерају срданост
међународнијех односа. Ово је језгра
те бесједи адмирала Каневара.

Петроградско „Н. Време“ вели:
„Ми немамо ништа да примјетимо
на оно што је адмирал Каневаро ре-
као. Настојећи, да дјеловање Италије
у критском питању буде строго
сагласно са чувањем њезинијех ин-
тереса на средоземном мору, говор-
ник је признао, да главна улога у
успјешном рјешењу критског питања
припада Русији. Парламент се сагла-
сио са његовијем миљењем и са огром-
ном већином гласова примио је пред-
лог зајма. Треба имати пред очима,
да је данашњи италијански министар
иностранијех дјела много припомогао,
да се овако срећно ријешити критско
питање. Довијени на министарску
столицу са свога пређашњег мјеста
заповједника италијанске ескадре на
Криту, адмирал Каневаро с дивном
енергијом узео је на себе иницијат-
тиву оних предлога, услед којих
је била коначно примљена кандида-
тура Краљевина Ђорђа, Русијом пред-
ложена, и постигнуто удаљење с Кри-
та турске војске и турскијех власти.
Тај начин дјеловања објасњава се
без сумње тијем, што је нови ита-
лијски министар иностранијех дјела
сматрао руски захтјев потпуно са-
гласнијем са интересима његове отац-
бине на средоземном мору. У исто
доба одговарајући противницима ми-
нистарства, који су по свој прилици
хтјели да престаје његово дјеловање

несагласнијем са утешћем Италије у
тројном савезу, адмирал Каневаро
изјавио је, да Њемачка и Аустро-
угарска не слиједе остале државе у
критском питању због својијех осо-
битијех личнијех интереса. Што Ита-
лија у овом случају није слиједила
своје савезнице, она је показала, да
добро схваћа своје сопствене инте-
ресе, и са овог гледишта јучерашња
парламентарна бесједа министра Ка-
невара пред *нашијем* је *очима* *фаси*,
кој се можемо искрено радовати.“

Цар Вилхелм отворио је рајх-
стаг престонијем говором, о ком се
петроградско „Н. Време“ овако из-
ражава: „Јучерашња престона бе-
сједа Цара Вилхелма прелази пот-
пунијем ћутањем критске догађаје
са њиховијем већ ерешно свршенијем
ријешенијем, а тако и неспоразум из-
међу Инглеске и Француске пово-
дом Фашоде, који је изазвао гран-
диозну војену демонстрацију ингле-
ског бродовља. Нема ни једне ријечи,
ни једнога мига на то, како Цар
гледа на ратни занос и хвалисање
развијем споразумима инглескијех
владинијех говорника, са г. Чембер-
леном на челу, нити на унутрашње
догађаје у Француској. То је све
коректно, али баи за то и без ика-
кве боје. Рајхстаг је престонем бесје-
дом извјештен о свему, што му при-
надлежи радити, али је остављен у
пуној неизвјесности односно погледа
Царев на текуће догађаје међуна-
родне политике, и односно његовијех
намјера, које се налазе у свези с ти-
јем догађајима. У истој неизвјесности
остаје и сва јевропска публика, која
ће морати тражити објашњења с
другијех извора, а особито у тону,
којијем ће стати говорити немачка
официозна преса иза отварања рајх-
стага. Њемачки Цар са потпунијем
тактом овога пута схватио је, до ког
је степена важно, да не би која ње-
гова ријеч, јавно изговорена, увели-

чала смућено расположење умова,
које влада свуда по Јеропи.“

Из овога уздржавања Цар је
мало изашао при примњу пресејед-
ништва рајхстага, ком је односно
међународне ситуације нагласно, да
та ситуација, ма да је Њемачка са
свијема дотичнијем велесилама у при-
јатељскијем односима, ипак *захтјева*
вслису опрезност, што већ сваки уиџа,
и да је за то потребито, да се пред-
ложено допуњање војске изведе. Што
је предложено, да је *наравно мало*;
али се из обзира на дужну штедњу
пореске снаге земље није могло више
предложити.

Дакле опет потреба развијања
ратнијех сила у очи конференције
за разоружавање!

Међутим је инглески министар
колонија Чемберлен опет држао сле-
дећи врло значајни говор: „Ми смо
спремни, да свој посјед и искључиво
своје интересе сами бранимо. Ми за
то не тражимо ничије помоћи и не
требамо никакве аleanце. Али има
другијех интереса, које дијелимо с
осталијем државама. Одиста се мора
само одобрити, ако се учинијед по-
бринемо, да се ти интереси заштите.
Ја се усуђујем казати, да је сувишно
говорити о аleanци, гдје би корист
биле само на једној страни. Ми не
тражимо од наших пријатеља, да за
нас ваде коштање из ватре, али ни
ми нећемо за њих тога чинити.
Како је с Њемачком? Пријатељски-
јем и слободнијем договором уста-
новљено је, да има врло важнијех
питања, која се тичу исто тако ње-
мачкијех као и нашијех интереса.
Ако питамо, да ли се можемо спо-
разумјети и међусобно подпомогати,
а да се не замрсе политички инте-
ресни ни једне ни друге стране, тре-
ба само један час промишљања, да
се види како инглески и њемачки
интереси ни на једној тачки земљ-
ској не долазе у озбиљан сукоб. За

ЛИСТАК.

У СПОМЕН ШАФАРИКУ.

Г. 1895 цијело Словенство прославило
је стогодишњи дан рођења Павла Јосифа
Шафарика; а „Матица Српска“ особитијем
цјетом поветица је његовој успомени ци-
јелу књигу 186-сту свога „Бетониса“, која
је ево тек послје две и по године сви-
јета угледала, са овом садржином:

I. У спомен Павлу Јосифу Шафар-
ику. Од Ђорђа Магарашевића.

II. Које су прилике створиле Шафа-
рикову историју ерпске књижевности. Од
дра Каменка Суботића.

III. Писма Павла Ј. Шафарика и
Адама Драгосављевића. Саопштио Ђорђе
Магарашевић.

IV. Патронат ерпске новосадске гим-
назије узима у обзру П. Ј. Шафарика
пред кр. угарским Намјесништвом г. 1824.
Саопштио Ђорђе Магарашевић.

V. П. Ј. Шафарик и ерпски Језик.
од проф. Рад. Врховца.

VI. Павле Ј. Шафарик. Биографско-
историјска слика. Почео † др. Ђорђе С.
Ђорђевић, наставио и израдио Сима Н.
Томић.

Из ових радова ми ћемо на овом
мјесту допјети збијене наводе, како би се
наши читаоци што боље упознали личнош-
ћу овог великог Словенина, који је толико
труда и љубави посветио ерпској науци
и ерпској књижевности, да је међу нама
стекло вјечно признање и вјечну славу.

I.

Г. Ђорђе Магарашевић, професор у
ерпској карловачкој гимназији, на стого-
дишњи дан рођења Шафарикова, држао је
говор у свеној сједници Матице Српске
у славу његову.

Стара ерпска култура развијала се
под утицајем Византије. Рауло ерпске др-
жаве, на пад и појединијех њенијех дје-
лова, опемоглише разнотак самосталне
ерпске књижевности. У тежињем прила-
мама могаће се само ерпске гусле сачувати,
које сачуваше свијест народну.¹⁾

Својом једног дијела ерпског народа
у Аустрију, овај долази у додир са запад-
нијем културнијем животом, али народна
свијест подиже ерпске школе — народне
потребе ствараа су и своју књижевност.
Кашње долази Доситије, па Вук, који дају
нов правац књижевности. Млади Срби уч-
чели се у странијем школама стијену дра-
гонјена познанијем: тијем путем ерпска
књижевност добила је Копитара у Бечу,
Колару у Пешти, а Шафарика у Кежмарку
и Пожуну.

Велики покрет са запада створио је
велики покрет у Словенству, створио је
књижевну *узајамност словенску*. Њезине
последнице одмах се јављају и у ерпском
народу. Тада су била три средишта за
ерпску просвјету: Беч, Пешта и Нови Сад.
Вук се не може замислити без Копитара.
Као Вуков учитељ Копитар бјеше и покрет-
ач новије ерпске књижевности. Колар у

1) А гдје је дубровачка књижевност, у којој
је ерпски народни језик и одјек српскијех гусала?
У томе обзру пријемне данашњи ерпски књижев-
ници у Подунављу, што је пало у очи и о Вуковој
прослави. У првој половини овога вијека, од Доситија
до Брајка, савијем су дружије о дубровачкој књи-
жевности оми и мислили и писали!

Пешти одушевљава вође ерпске омладине,
а у Новом Саду Шафарик ствара *научну*
књижевност ерпску.

Почетком овога вијека покреће се
народни препорођај чешки. По примјеру
оца славетике Добронског чешки књижев-
ници теже, да *познају језик, књижевност*
и историју ославијех словенскијех народа.
Словаци су са Чесима имали заједничку
књижевност. И млади Словак Шафарик
нашао се у истом колу са Добронскијем,
Јунгманом, Палацкијем, као и Словак
Колар.

Шафарик се упознао са младијем Ср-
бима у кежмарском лицеју, и ту је почео
учити ерпски језик и ћирилицу. У Леш
је учио филозофију, филологију и исто-
рију, гдје му се и зачала мисао о првом
свом знаменитом дјелу: „Историји словен-
скијех језика и књижевности.“

Концем прошлога и почетком овога
вијека основане су двије ерпске гимназије,
карловачка и новосадска. Врховни њихов
патрон митрополит Стеван Стратимировић
позивао је за учитеље у тијем гимназијама
људе познате по књижевнијем им радова-
њу. Тако је и Шафарик дошао за про-
фесора и директора новосадске гимназије
г. 1819.

Ту су Шафарику помогли, да развије
свој научни рад, и личности и мјеста, с
којијема се упознао. Митрополит Страти-
мировић, Мушички, Вук, Платон Атанацко-
вић, Јован Хаджић и проф. Магарашевић
значајни су за књижевни рад Шафариков.
Нови Сад, већ тада културни расадник,
Карловци и митрополитска библиотека са
својијем књижевнијем старинама, Фрушка
Гора са својијем манастирскијем библио-
текама и књижевнијем ерпскијем спомени-
цима, бјеху бујни вртови, по којијема је

приједна пчела сабирала соконе и уносила
у богату кошицу словенске и ерпске књи-
жевности.

Први подови Шафарикова рада по-
јевили су се у „Српском Бетонису“, који
покрећу Шафарик, Мушички и Магараше-
вић. Прва књига овог књижевног органа,
под насловом „Српска Ђетониса“ изашла
је г. 1825. са „предсловнијем“, у ком се
вели: „Све што се год Словенског народа
от Адријатског до Леденог, и от Балтичког
до Црног мора вообиче, а особито што се
нас Србала тиче и то у књижевној при-
роуди: све је то предмет „Српског Бето-
ниса“... Ту Шафарик не гринише словен-
ска племена по географском им мјесту,
него вели, да се „веће или мање средств-
јединствени грана или пољезиња између
себе донаје путем филозофског испи-
тивања и сравнеија дијалектј различитне
између себе подложнија.“ *Томе прилику у*
словенској науци остало је вјеран до смрти.

Г. 1826 угледала је свијета у Буд-
иму знаменита радова Шафарикова: „Ge-
schichte der Slavischen Sprache und Literatur
nach allen Mundarten.“ У тој књизи ево
како је Шафарик истакао међу словенскијем
језицима лепоту ерпскога језика: „Језик
је и без доцнијег утицаја турског, у свему
ишак чист и пуи звучне млдоте. Ако и
нема оне многозвучности, какве има, ја
бих рекао, у звонком, жуборонитом, заги-
ном пољачком, он опет надмашује *звонком*,
нежносту и *сладким* *звонком*, који иде
са саразмјерном подјелом сугласника и
изчјенитом игром пунијех самогласника,
он, тиме далеко надмашује *осталу браћу*,
и *може усавршавањем* — у чему снажни
стари словенски језик зајамачно неће оста-
ти без утицаја — по складу заузети прво
мјесто међу словенским језицима“...

то морамо вјеровати и надати се, да ће се у будуће ова два народа, највећа поморска и највећа војничка сила, чешће заједно наћи и да ће се наш заједнички утицај показати дјелотворнијем у интересу мира и слободног промета. Заједнички утицај биће много јачи, него утицај једне или друге државе саме за себе. С обзиром на садашњи положај свијетски, не смије се омаловажавати пријатељство Инглеске. Ја могу напишем њемачкијем пријатељима зајамчити, да ми нећемо тражити њихова судјеловања, ако наши интереси не би били једнаки, и ако они кад не би одобравали наше циљеве. Исто тако тврдим да је ово приближење с њемачком успјех, и то не најмањи, што га је влада досад постигла. Ако вам сад честитам развратак добријех одношаја између нас и континенталном силом, веселим се још више над развратком пријатељскијех одношаја између нас и нашијех насеобина и између Америке. Ако посједујемо пријатељство англисакске расе, нема ничега, што би нас могло застрашити!¹⁴

Док г. Чемберлен наставља овако истицати пријатељство њемачке и Америке, гласови се проносе, да лорд Салисбери преговара са рускијем послаником код инглеског двора о споразуму руско-инглеском на крајњем истоку, што би се врло лако могло обистинити, последи откривене њемачке акције у Турској.

Књижевност, умјетност и просвјетат.

(Нове књиге.) Примили смо на приказ следеће нове књиге:

Др Алекс. Љ. Митровић. **Са Влтаве на Нишаву**. I. Прештампано из „Српског Гласа.“ Задар, Штампарија Шпира Артале, 1898. Цијена 70 новчића.

Писац ове књиге, др Митровић, уредник задарског „Српског Гласа.“ био је један од учесника на летошњој прослави стогодишнице Палацкога, и на конгресу словенскијех новинара, који се том приликом држао у Прагу, реферисао је о српској журналистичкој у Аустроугарској. У овој књизи г. Митровић описује нам своје путовање од Задра до Прага, чешку престоницу и њезине знаменитости, те додирнује главније моменте из историје оног храброг и витеског словенског племена, које је јевропској култури и Словенству даровало Хуса, Жижку, Подјебрада и Палацкога. „Бранково Коло“ вели: „Историја, као што је Митровић зна да читаоцу пред очи истиче, није проста хроника, у којој се сухопарно нижу факта и којекато међу собом надовезују; његове историјске евокације, у којима се огледа лични утицај писчев (јер је Митровић чешку прошлост читао са историјскијех споменика у Злат-

Овијем својим дјелом Шафарик је задужио Србе као и остале Словене, јер до тога не имадосмо књигу, у којој би покупљено било све оно, по чему би се таква књига могла назвати словенском историјом језика и књижевности.

Г. 1828 Шафарик излази са новијем већим дјелом: „Über die Abkunft der Slaven.“ Г. 1823 издао је у Варшави Л. Суровјенки дјело о поријеклу Словенског народа. То дјело постало је Шафарика, и прикупљао је грађу још кад је био у Јени. Срећенски је за то дјело рекао: „Палажући у скраћеном облику истраживање Суровјенскога, разгледа он његове закључке, једне поткрепљује пошва, јачима доказима, друге побја, никада не жалећи доказа. Опет видјеше начитаност и ученост, опет познанање тога посла и уједно ум, који истражује, учи оживотворен изворним погледом. Слана Шафарикова се утврдила.“

Иза овога дјела долазе „Преглед словен. црквенијех књига штампанијех од краја XV до почетка XVII в. у Млецима, Србији, Влашкој и Ердељу“, па „Преглед најзнатнијих књижевних споменика старијег доба код Срба и других јужних Словена.“ Све ово су прилози великом књижевном дјелу Шафарикову, које ће додирнуће свијетски угледати. Шафарик се најрадје бавио српском литературом. Његов цео рад тежио је да проучи језик и стари словенски и савремени, да прикупи књижевну грађу и да проучи живота и обичаје народа словенског, и састављао је књигу, у којој ће словенски народи читати свој културни живот од најстаријих до најновијих времена.

Најпорије је написао: „Geschichte der sudslavischen Literatur“, коју је довршио

ном Прагу) пуне су смисла и живота, те их читаоца гута у сласт, као какав роман. Поглавље пак „Народна захвалност.“ у којему је описана сама свечаност стогодишнице, добро ће доћи, са своје актуалности, свим оним Србима, који не могуше да овом епохалном слави присуствују лично. Митровићев је стил привлачан, а језик му чист и правилан, па се ова књига сама собом препоручује; ну она је вриједна наше пажње још и са тога, што је у њој приказан и сачуван један важан момент из новије историје аустро-угарских Словена, који ће остати за дуго у памети савременика.“ Из Прага је г. Митровић пропутовао српске земље у Угарској и краљевини Србији до Ниша, и том путовању биће посвећена друга књига.

Млади писац већ је стекао лијепо име на пољу српске публицистике својим радњама: „Slava srpskoj Ateni!“, „Узвјек корисно на ову или ону сврху у својој привреди употребити. С тога и јесте или треба да је риједак дом у чијем дворишту не би имало макар једно орахово дрво засађено. И грађанима као и земљорадницима, поред других користи, орахово дрво даје најгушћу и најдебљу ладовину за према љетних врућина.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Живот овога дијела нашега народа врло је мало познат у лијепој књижевности, а баш садашњица овога народа, након развојачења Крајине, пуна је разнијех ствари за умјетничку обраду у причу. Стари дух, традиције, морал, тегабе и невоље сударише се с новијем приликама и неприликама, — и у тој природно-материјално-економској и просвјетној борби, на тој раскрсници ничу данашњи борци, па или несломљивом јаким вољом побјеђују или очајне, погнуте главе падају пред јачијем силама. Љубав према овим патрицима и жеља, да упознам с овим народом и друге, који га чега пута криво разумију, нагнаше ме, да у цјелини општам сам своје приповијести.

Остављајући критици, да просуди у колико ми је ова написана пошта за руком, и не споминући ништа у похвалу, слободан сам позвати све пријатеље лијепо књиге, да ме својом претплатом у овом предузећу топло помогну.

1832, а коју је на свијет издао послитје његове смрти зет му Јосиф Јиречек у Прагу г. 1865. То је била прва историја српске књижевности; књижевници данас могу ову или ону страну те књиге поправљати, ал је неће никад на страну метнути, јер ће је увијек требати. Да је Шафарик данас жив, његово би критично око видјело све оно, што данас у тој књизи критика види. Тако је већ сам о својој историји словенске литературе писао Погодину, да је доцкан да се она преведе на руски језик. „У књизи су многи битни недостаци — то је рад једног младића и сада већ застарјо.“ Критика је ипак захвална Шафариком на овом књижевном дјелу, којим је развијена по ученом и страном свијету лијеп и поносан прошир српског културног живота.

Са овом радњом тијесно је свезана још једна за српску науку значајна и корисна књижевна радња Шафарикова: „Serbische Lesekörner oder Historisch-Kritische Beleuchtung der serbischen Mundart“ (Пешта, 1833.) Њеки учени људи мислили су да је језик најстаријех књижевнијех словенскијех споменика отац свију језика словенскијех. Руси су мислили да је то стари руски, а Срби да је то стари српски језик. Шафарик је овим својим дјелом доказао, да се српски језик није развио из старословенског, и да је исто толико стар као и старословенски. Он је доказао да српски народни језик није никаква наказа нег језик српскијех Краљева и Царева.

Г. 1861 угледала је свијета за Србе знаменита књига: Раматку древних писменица јужнословенских, којом је развио и страном и учени свијет српске књижевне старине. Ако нам је дакле покупио Шафарик наше споменике, није он њима обогатио себе и

Књига ће изијети око десетину штампанијех табака у издању, колико год могу, љепшем, а стајаће 2 круне, јер су овакви издаци скопчани с огромнијем трошком. Рад бих, да књига угледа свијетом с новом 1899 годином, с тога све пријатеље и познанике и свако племенито срце молим, да се заузму око скупљања претплате и да ми новац шаљу у напријед на моју, ниже означену, адресу. — а за награду десета им књига на уздарје!

У Загребу, почетком децембра 1898.
Милан Будисављевић, stud. phil.
Zagreb, Medulićeva ul. br. 36.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Орах) Орах је дрво и воћка ријетке благодати, јер све дјелове овога дрвета, од сјеменке па до плода, могао је и умно човјек корисно на ову или ону сврху у својој привреди употребити. С тога и јесте или треба да је риједак дом у чијем дворишту не би имало макар једно орахово дрво засађено. И грађанима као и земљорадницима, поред других користи, орахово дрво даје најгушћу и најдебљу ладовину за према љетних врућина.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

Орах је као и бресква, гајена биљка; те се уз ову или ону сеобу људи, па и народа, и он селио, и на далеко се од своје постојбине раселио и по свакојаким земљишту размјестио и распростро. Као гајена биљка орах спада у групу оних неговалки за које се нашло и сазнало да и у дивљину расту, а то значи да се сам расијава, ниче и расте по шумама, свуда без човјечије помоћи.

бдмах на одређено мјесто, да се допније при пресађивању не би повређивао коријен, који гази кроз пукотине ствјена и да би се добила стабла виша и права а дрво неосјетљивије према мразу.

Пошто орах расте високо а и круну има пространу не треба га садити ни у међи или огради ни у средини њиве, јер орах пружа врла далеко своје коријене и жиле, које слабе и испрепљују земљу.

Орах воли чистину те и не успијева у загушљивим мјестима. С тога, да би што већу корист имали од ораха треба га сијати и садити на проплатина одвојена, посебице или у алејама. Кад се сади у алејама онда дрво од дрвета треба да је бар 4—5 метара раздалеко. Добро га је садити поред путова и друмова и по равнијем као и по брдским мјестима.

На једном ектару земље може напредно да успијева двадесет одраслих и јако разгранатих орахових дрвета, а са таквог ектара земље у Француској имају прихода до 3000 динара годишње.

Орах би требало сијати и садити тамо и на таквим мјестима, која се не могу да обрађују ни иза што друго да употребе; то је, нема спора, и најбоља и најкориснија употреба таквог земљишта. И донета, орах се задовољава земљиштем рђавим па и шљунковитим, које иначе није за крчење, само ако је плодно и мало влажно. Орах успијева по јаругама и на косама брежуљка као и у равнини. Орах се јакле може корисно употребити и за пошумљавање голети, јер и на таквој земљи повољно успијева а лако га је и подизати пошто не подлежи никаквим болестима, не страда од инсеката а и вјетрове може да подржи.

Кад би се довољно орахова дрвећа подигло, онда би се могли и код нас ораси употребити за цијеђење уља, које би тропици мјесто ових разних а обично фалсификованих уља, која данас са стране увозимо. Рачуна се да од 100 килограма орахових сјемеки може да се исцједи преко 40 литара уља. Дрождином или сирцем може би се хранити свиње и живина.

Осим тога ораји би могли постати и важни трг у трговини, а могли би се извести у Немачку, Француску и др. Јер је тамо орајима лијепа цијена, која се пење до 40 и 50 динара по тону.

Кад се врхови највиших грана почну сушити онда је то знак да орах треба посјећи, јер је већ остарио, те да му се не би дрво кварило и испушта трулило. А кад се орах гаји само због плода онда треба суварке очистити и сломљене гране сјећи. Орах се може и подресивати али тада стубове и гране треба 0,70—1 м. далеко од дебла сјећи па ће поново круну развити. Све то боље је у јесен него у прољеће радити а најбоље је очистити и подресивати ораје крајем септембра.

Конституцији су бољи за вађење уља а мекушици за јело а дрво. Али најбољи су ораји за јело са наврнутих (прекаламљених) дрвета. С тога, што из сјемека поникли мекушици хоће да се издрже и допију плод да доносе, треба најбоље сорте навртањем одржати и умножавати. Навртање или каламљене врши се пошто је стабло 1,5—2 метра израсло, а може се навртати у процијеп, на спој и на око — најбоље у процијеп. Навртање се у прољеће — марта мјесеца.

Кад треба брати ораје? — Ораји су зрели онда кад им се класице распукују, и тада их треба брати или трести. Што се може дохватити најбоље је руком обратити, остале отрести трешњем грана и стубова. А могу се ораји и прутом мастити, јер је плод на врху граница. Само прутем треба ударати полако те да се пулоци не поврде и лишће не омаати.

Обрати ораји остављају се на суво и промајито мјесто а у дебелини највише 5—6 см. Хрпу треба превртати свакога дана док се ораји не осуше а класице не одвоје и распукују тако да из њих орах испадне. Осушени ораји носе се на тржиште као трг или се остављају на суво а умјерено топло мјесто гдје могу презимити и до ресања ораја престојати.

До прије десетину година ораја је било много више него данас по Србији. А од 1886 г. ораји су гдно страдали са нашег неразумјевања и небриге. Јер онда су многи ораји исечени због дебла, која су буд зашто продајата неком аустроугарском трговцу, који је за дебло од старих дрвета орахових плаћао само 12—18 динара, а са таквог ораја могао је наш земљорадник и привредник добити толико ако не и више новца за род само у једној години. Том се приликом заборављало на то, да треба да прође читав човјечији вијек па и више док стабло младих ораја нарасте у тако дебела дебла, која би се могла употребити за сјечење за грађу и стругање дасака за дрводржеке награде.

Кад се није прије сада би требало приступити што многобројнијем сијању ораја, јер нам је то дрво од сваке руке корисно.

Наши стари поред другог оставили су нам и доста ораја у насљеђе, ми треба да се потрудимо те да својој омладини оставимо и више.

Привредници подлжите орахово дрво свуда и на сваком мјесту, а од тога дрвета дочекаћете и ви а нарочито ваша дјеца богате награде за труд који око одгајивања будете уложили.

„Тежак“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 4 децембра.

С Ријеке пицу нам:

Овдје је 1 тек. м. био сакупљен други баталион ријечке нахије: Љуботинани, Грађани и Добљани, гдје су примили нове пушке „Московке“ (репетирке). Примање Московка било је у присутности Њ. В. Њ. В. Господара, Престолонашљедника и Великог Војводе Мирка, задржавши сваки војник прву пушку те је одио својој кући двије: Московку и Берданку.

Овога дана изабрано је из сваке чете по осам војника за гарду; војници су бирани, здрави, хитри и задружни, који ће најлакше и најбоље моћи подржати случајни и далеки марш.

Бирање овог слѣдоваће по цијелој држави, и они ће образовати једну бригаду најватренијих полетара пригорских. Бригади овој тог истог дана назначен је бригадир у особи Њ. С. Књаза Мирка.

Сјутри дан исто на Ријени био је сакупљен први баталион ријечке нахије, Цеклињани, којима су такође биле раздјељене Московке у присутности Њихових Височанства, а за тим је била одабрана гарда.

Ријечка нахија како је многобројна, дала је пуне двије чете гарде, и њих је новонаменовани Бригадир овога дана чапшавао, водио на гађање у нишан са Московкама, и с њима испред Њихових Височанства дефилерао.

С каквијем одушевљењем војска прима ово оружје и какви се призови виђају од наше момчадије, од 14 до 17 година, можемо тврдити, да се то испреко наших граница нити може замислити ни вјеровати. Ондје се увретило у чету дјетић од 12 до 14 година и крије се у другу врсту, ишчекивајући комисију која оружје даје, па се пење на врхове од прета да се виши и силнији учини: — онамо је други од 14 година, затекао нож за пас да се зорнији укаже, и тражи пушку; онамо је трећи доио пушку свога оца, стрица или брата, који је у иностранству на зараду, — једва и ту пушку носи, а овамо тражи Московку, и син су из гласа тражили као да су договорни: „пушке нам дајте — пушке нам дајте!“ и ако им се пушке не даду, као што то наравно и бива, иду на жалбу своме Господару. Тако је у јуначкој Црној Гори, и тако ће бити док у њој буде Владоц, као што је витешки наш Господар, који је стекао неограничену љубав и поштовање свога народа.

Г. Никица Ђуров Кусовац, син Ђура Кусовца, који је на Грахову погинуо као командир гарде, наименован је за командира гарде.

(Четрдесница) Јучер поводом четрдеснице покојне Јелисавете Петровне Карцове, начелнице светођурђевске општине милосрднијех сестара, која је за вријеме посљедњег рата била на челу одјељења милосрднијех сестара у Црној Гори, био је у манастирској цркви свечани парастос. Службо је Високопроеосвештени Митрополит г. Митрофан са мјеснијем свештенством. Били су присутни царско-руски министар г. Губастов и г. пуковник Сумароков са господом, и лијепо број грађана. Уз топле молитве за вјечни покој племените душе Јелисавете Петровне, које су се јучер подизале у цетињском манастиру, подижу се и оне свију свједока материнске бриге и љубави, којом је она добра Рускиња његовала наше рањенике-мученике. Вјечна јој памјат!

(У Зетском Дому.) У славу имендана Њ. В. Господара Цетињска Читаоница и друштво „Горског Вијенца“ приређују у Зетском Дому сјутра уочи Николајевски свечану забаву, на којој имају приступа само позвани. У првом дијелу распореда су цијевање и декламације; у другом дијелу представа шалвине игре Трифковићеве „Чеситам“ а у трећем играње ранијех српских и свјетских игара. Свира војена музика.

(Цетињска Читаоница и „Горски Вијенац“) Економско уједињења наша друштва „Цетињска Читаоница“ и „Горски Вијенац“ на својој редовној годишњој скупштини, држаној 2 ов. м., изјавивши потпуно повјерење својима управама, изабрала су за 1899 годину исте часнике. Према томе су у „Цетињској Читаоници“ предсједник г. Ђ. Поповић, главни школски надзорник; потпредсједник г. командир Митар Мартиновић; секретар г. професор Филип Ковачевић; — у „Горском Вијенцу“ предсједник г. Војвода Пламенац; потпредсједник г. Сердар Јагош Радовић; секретар

г. Стево Татар, први секретар у Министарству Унутрашњих Дјела. У оба друштва: заједнички благајник г. Јово Герун, трговац; заједнички књижничар г. професор Јово Калуђеровић, заједнички економ г. професор Мило Ковачевић; заједнички Савјетници и Одборници: г. Војвода Пламенац; г. командир Јанко Вукотић; г. Шширо Поповић, Главни Управитељ Пошта и Телеграфа; г. Стево Татар; г. поручник Данило Гатало. Управитељ Поворишта г. професор Филип Јерговић; предсједник Приређивачког Одбора г. Славо Рамадановић; уредник „Луче“ за 1899 г. професор Лазар Петровић.

(Лажне десетице) Има неколико мјесеца, како се на земљишту аустроугарске монархије протурāju лажне десетице. Неки пеншански листови јављају, да је истрага показала, да се фалсификатори налазе у Загребу. Лажних десетица има двије врсте, те на сваки начин нијесу на једном мјесту прављене. Једне се по овоме могу упознати: израз лица на идеалним главама разликују се од оригиналнијех, у немачком тексту мјесто *Wahrung* стоји *Wahrung*; број серија и нумера штампана је црном бојом, а на оригиналу је црвеном. Оваквих лажних десетица нађено је до сада у Кракови, Инсбурку, Будимпешти, Њујорку, Брашови и у Бечу. Друге се лажне десетице могу познати по овоме: прве су десетице отвореноплаве боје, а лажне зеленкасто-плаве. Израз лица на идеалним главама друкчији је, основа је скоро бијела. У мађарском тексту мјесто *elbmitatbnak* стоји *elbmitatbnak*; у уском оквиру десетице, у горњем лијевог углу мјесто *tiz forint* стоји *tiz fornt*.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Најстарији књижевник на свијету.) Луј Енол, француски романијер, који се родио г. 1792., славиће ових дана свој 106 рођендан. Енол, који је већи дио Европе пропутовао и написао небројене путописе, романи и новеле, што су у разним земљама угледале свјетлост, још је и данас сурадник многих часописа и новина. Он врло уредно живи те је уз пркос дубоке старости саема чила и бодра духа. Енол је учествовао у Наполеоновој војни против Русије. Кад је војска прелазила преко Березине, изгубио је он услед жестоке зиме три прста. И данас још ужива Енол у Француској као новелиста велик углед, те га ондје још све једнако врло много читају. Приликом прославе свог 106 рођендана намјерана остарјели књижевник објелоданити нову новелу. Одиста ријетка плодovitост.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БЕЧ, 29 новембра. — Аустрографно писмо Царево управљено министру предсједнику опуномоћава га да захвали свијема који су учествовали у прослави јубилеја са најдубљом оданости, љубави и вјерности.

БУДАПЕШТ, 29 новембра. — Саборска сједница отворена је у највећој узрујаности. Кад је министар предсједник улегао у саборницу, опозиција га је дочекала неизмјерном буком. Тек послје 10 сати се могла сједница отворити. Кубик са крајње љевнице покушао је да насрне на министра предсједника, које га су окружили владиноци. Кубика су одвели на мјесто његови једномишљеници. Побуна се не може описати. Министар предсједник дао је да се прочита краљевски рескрипт, који одлаже сједнице до 17/12. Сједница се разишла у највећој узрујаности. Бивши предсједник саборски Силађи са потпредсједником Лангом ишли су из владине странке. Банфи је отпутовао у Беч.

ПРИЗ, 29 новембра. — Трактат мира између Сједињенијех Држава и Шпанске синоћ је потписан.

КАНЕА, 29 новембра. — Принц Ђорђе чека се 15/12 у Суди.

БЕЧ, 30 нов. — Цар је примио Банфија најмилијосивије. Удјенца је трајала више од једне уре, на којој је Банфи поднио извјештај о положају. Банфи је конферирао са Голуховским, Калајем и Туном, и ноћас се враћа у Будапешт.

БЕРЛИН, 30 новембра. — При примању предсједништва рајхстага Цар је истакао, и ако је Немачка у пријатељском односима са свијем влесилама, међународни положај захтјева велику опрезност, и за то је оптретило да се изведе предложено увеличање и појачање војске.

БЕРЛИН, 1 децембра. — При расправи о буџету државни секретар Билон поднио је извјештај о положају. Источно питање сада се налази у мирној фази али проблем још није коначно ријешен. Изгледа да то питање сада мање пријети свјетскоме миру, али тежња хришћана на Балкану за утономијом изазива антагонизам Турака. Такође је појачана експанзија балканских народа, што у њекијем приликама може постати јабуком раздора. Немачка на истоку не тражи никаква себична уплива. Турске симпатије према нама оснивају се на повнавању да Немачка држи да и за Турке важи међународно право и да не желимо ништа него мир. Билон са задовољством констатира, да је Румуњска на Балкану важан елемент реда и културе. Повлачење немачко са Крита оправдали су догађаји. Говорећи о Царевом путу у Палестину, вели да су се покушаји, да код Султана потакну неповјерење, изјаловили. Путовање Царево повратило је односе са Турском још пријатељскије. Тројни савез основан је на чврстом темељу. Односно Инглеске Билон је рекао да у њекијем питањима Немачка може с њом одити раме уз раме. У рату шпанско-америчком Немачка је чувала строги неутралитет. Билон је завршио да будућност Немачке оснива се на својој спази.

ПРИЗ, 1 децембра. — Услѣд интерпелације социјалиста односно поступања главног штаба у Драјфусовој афери, Паскал, социјалист, напао је главни штаб и париског гувернера, као и антиревизионисте, што је изазвало велику побуну. Фрајсине и Дипи енергично су одбили нападаје. Камара је по владиној жељи примила дневни ред са 463 против 78 гласова.

ВАШИНГТОН, 2 децембра. — Максвел је наименовао генерала Брока војничкијем гувернером на Куби.

КАНЕА, 2 децембра. — Принц Ђорђе стигнуће 21/12. Амирали ће кренути послје пет дана.

ЛОНДОН, 2 децембра. — Харкур дао је оставку на поштво либералне странке у доњој кући.

БЕРЛИН, 4 децембра. — Рајхстат је одложен до 10/1.

РИМ, 4 децембра. — Одговарајући на интерпелацију Барццалаја односно инцидента у Тријесту посљеднијех септембра, Каневаро је рекао да је влада аустроугарска била тако лојална према Италији да само можемо себи честитати држање у том случају владе савезне и пријатељске. Одговарајући Санђулијану Каневаро је рекао, да влада слједи политику пређашњег кабинета како према савезнијем тако према осталијем европскијем народима. Каневаро је изјавио велику радост поводом тарговишког уговора са Француском, и нада се да ће ишчизнути и посљедни трагови несиоризма између ова два народа.

БУДАПЕШТ, 4 децембра. — Вицепредсједник саборски такође је дао оставку.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Г. Стево Врчевић, уредник „Невесиња“, изволио је приложити књижевници Друштва Читаонице „Маршиновић“ 38 комада развијених поучнијих књига.

На овом лијепо и обилатом дару изјављује му се овим путем у име цијелог друштва најтоплија благодарност.

Управа Читаонице „Маршиновић.“

ОБЈАВА.

Овим се износи на јавну продају од данас до 15 Јануара 1899 године, једнокатна кућа Марка Тивовића, постојећа у линији главне улице оvd. нове вароши за измир његових дугова; иста је дугачка 9 метара, а широка 6½ метара са зидовима; садржи двије сухоте, има припадајућу башту.

Ко би желио купити поменућу кућу, нека се пријави 15 Јануара идуће године, којега ће се дана дати понудиоцу највише цијене.

Број 2224.

Цетиње, 2 Децембра 1897.

УПРАВА ВАРОШЕ ЦЕТИЊА.

(1-4)

ОБЈАВА.

Сагласно допису овдашњег Окр. Суда под број 396, IV-1898-79, а сазивом наредбе Вис. Сл. Великога Суда под број 1406 IV-1898-485 — с овим износи се на јавну лицитацију од данас па до 1 фебруара 1899 год., — уљана фабрика и сапунара са односним спремама Лабуда Врбице за намиру његових дугова а цијело здање дугачко је 35 м. и 50 цм. а широко 9 м. са зидовима а састоји се из два боја. На доњем боју, смјештена је уљана фабрика са два млина и сапунара, код које се пружа један депо за маслине; — а на другом боју има 4 собе и 1

кужину са једном пространом сухотом, — која постоји у овој вароши на ријечи Бунару, а истој припада баншта од ¼ рала и околни цардин посађен разним воћем.

Ко би речено желио купити нека се пријави 1 фебруара овој Управи кога ће се дана уступити понудиоцу највише цијене, и према реченој наредби куповац чека ће се за новце до Турђева-дана 1899 год.

Бар, 12 новембра 1898.

Број 152.

Гр. - 898-90.

Управитељ Вароши

Кап. Васиљ Дабановић.

(3-4)

МАРКЕ ПОШТАНСКЕ И ТАКСЕНЕ

употребљене од Црне Горе и осталих балканских држава купујем по највећој цијени. Оферте са цијенама послати

FELIX VIDÉKI

Briefmarken Engros-Geschäft,

Budapest

V. Váci körút 6.

(6-6)

ГОСТИОНИЦУ

близу „Зетског Дома“ од шест спаваћих соба, једне кафане, подрума на волат, трпезарије и кухиње, дајем под најам од 1 јануара 1899 године.

Ко жели исту узети, нека се обрати потписатоме.

Цетиње, 18 XI 1898.

Буро Шпадијер

управ. учитељ.

(3-3)

ПОЗИВ НА КУПОВИНУ СРЕЂАКА

XVII. ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

Ова од државе установљена и гарантована новчана Лутрија, састоји се из 30.000 сређака са 15000 згодитака, подијелих у пет класа једномјесечног вучења у току за пет идућих мјесеца, почињући од 4. Јануара 1899 год.

Главни су добитци почињући од I класе и то: 20.000, 25.000, 30.000, 35.000 а достигну у петој класи:

1. Премија динара 200.000 у сребру;

1. Добитак динара 100.000 у сребру,

Са још: 70.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 15.000, и т. д.

Укупна свота новаца која се издаје на добитке износи:

Динара (сребра) 3220.000 и сребру.

Сређке (лозови) за I класу коштају:

Цијела сређка фиор. 10 и 60 нов.; ½ сређке фиор. 5 и 30 нов.; ¼ сређке фиор. 2 и 65 нов.; ⅓ сређке по фиор. 1 и 33 новчића.

Уплату за сређко, најбоље је шилати са поштанском упутницом или у писму са означеном вредношћу.

Кад примимо уплату, одмах дотичном шаљемо поручене оригиналне сређке, а по вучењу и званичну „Листу“ од извучених добитака.

План са правилом ове лутрије, свакоме на захтјев бесплатно шаљемо.

Ко жели играти на овој лутрији, нека се изволи непосредно на вашу фирму обратити.

БОРЂЕ Р. ОДАВИЋ и КОМП.

мењачи новаца у Београду.

NB. Из наше радње добивени су и исплаћени највећи добитци од динара: 200.000, 100.000, 70.000, 50.000, 40.000 и т. д.

(2-4)

КЛАСНА ЛУТРИЈА

ДОБИТАК ОД 300.000 ДИНАРА

КОЛЕКТУРА

КОКАНОВИЋА и ВАСИЋА у БИОГРАДУ,

ОВЛАШЋЕНИ ПРОДАВЦИ

КРАЉЕВСКО СРПСКЕ ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ЗА ПРИВРЕДНЕ ЦИЈЕВЕ

ОДПЧЕЛА ЈЕ ПРОДАЈУ СРЕЂАКА 17-ТОГ КОЛА КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ,

КОЈА ИМА ПЕТ КЛАСА И СТОГА

ПОЗИВА ИГРАЧЕ

на судјеловање у игрању, у 17-том колу ове Лутрије напомињући у једно да је сређа, као и до сада увијек, била наклоњена нашој радњи, те су без мало сви главни добитци у прошлом колу пали на сређке, које је наша радња продала својим играчима и да су сви ти добитци исплаћени одмах и без икаквих одбитака.

И у овом колу играју 300.000 сређака, од којих, по утврђеном распореду у пет класа 15.000 морају се извући са добитцима; значи дакле да,

ПОЛОВИНА СРЕЂАКА ДОБИЈА

Цјелокупна сума за исплату добитака у овом колу, која ће се играчима исплатити износи суму од

ДИНАРА 3.220.000 У СРЕБРУ

А подијелиена је на овакве добитке

1. ПРЕМИЈА 200.000 ДИНАРА.

1 од 100.000 динара	1 од 4.000 динара
1 " 70.000 "	1 " 3.600 "
1 " 50.000 "	1 " 3.000 "
1 " 40.000 "	1 " 2.500 "
1 " 35.000 "	21 " 2.000 "
2 " 30.000 "	114 " 1.000 "
1 " 25.000 "	10 " 600 "
2 " 20.000 "	180 " 500 "
2 " 15.000 "	230 " 400 "
1 " 14.000 "	290 " 300 "
1 " 12.000 "	40 " 250 "
5 " 10.000 "	350 " 200 "
1 " 8.000 "	10939 " 150 "
1 " 7.000 "	962 " 120 "
1 " 6.000 "	933 " 90 "
11 " 5.000 "	894 " 60 "

Према овоме, сређан играч у повољном случају може од један пут добити:

300.000 ДИНАРА

Свака класа има своје вучење

ВУЧЕЊЕ I КЛАСЕ БИЋЕ 5 ЈАНУАРА 1899 ГОД.

Цијена сређкама је за све класе подједнака:

и то једна цијела сређка за I класу, кинти динара 24; педесити дин. 12; четвртина дин. 6; и осмина дин. 3.

Наша радња продаје сређке, како за Србију и српске покрајине, тако и у све стране државе.

Поручбине Сређака вршимо брзо и тачно, а по сваком вучењу шаљемо купцу, бесплатно, листу о извученим добитцима.

Уплату за сређке ваља слати непосредно подписаним овлашћеним продајцима. Најлакше и најпоузданије поштанском упутницом, а гдје нема упутничког саобраћаја, најбоље је слати новац у писму са означеном вриједношћу.

Сређке се шаљу купцима, чим се уплата прими.

На захтјев шаљемо бесплатно план играња са званичним правилом ове лутрије.

Биоград, Новембра 1898 год.

Кокановић и Васић

Краљ. Срп. овл. продаваоца сређака у Биограду.

(2-6)